

OSLO TINGRETT

DOM

Avsagt: 04.01.2012 i Oslo tingrett,
Saksnr.: 11-075245TVI-OTIR/01
Dommer: Tingrettsdommer Heidi Heggdal
Saken gjelder: Oppreisningserstatning etter ærekrenkelse m.v.

Mona Høiness

Advokat Halvard Helle

mot

Hegnar Media AS
Stein Ove Haugen

Advokat Kyrre Eggen
Advokat Kyrre Eggen

DOM

Saken gjelder krav om oppreisningserstatning mot Hegnar Media AS og ansvarlig redaktør Stein Ove Haugen i forbindelse med at på Hegnar Onlines debattforum ble postet to såkalte debattstrenger, som inneholdt flere seksuelt ladede utsagn om Mona Høiness.

Framstilling av saken

Saksøker er Mona Høiness (Høiness). Hun har i en årrekke vært en høyt profilert forsvarsadvokat. Saksøkt nr.1 er Hegnar Media AS (Hegnar Media), tidligere Hegnar Online AS. Styreformann for Hegnar Media er Trygve Hegnar (Hegnar). Han var også styreformann i Hegnar Online AS. Hegnar Media gir ut tidskriftene Kapital og Finansavisen og driver nettavisen Hegnar Online. Hegnar er redaktør for Kapital og Finansavisen. Saksøkt nr. 2 er Svein Ove Haugen (Haugen) som er redaktør for Hegnar Online.

Hegnar Online har et debattforum som er løsrevet fra nettavisen for øvrig, men som en får tilgang til via nettavisen. Dette debattforumet er delt inn i mange delforum, som for eksempel Shipping, IT, Finans, Industri, Eiendom, Media mv. Brukerne kommenterer ikke direkte på nyheter, artikler, innlegg eller lignede i selve nettavisen. Brukerne poster innlegg i debattforumet under de delforum de er interessert i og poster kommentarer til andres innlegg og kommentarer.

En debattstreng startes ved at en bruker poster et innlegg som andre poster kommentarer til. Et delforum er "Dagens tema". Hva som er "Dagens tema" bestemmes av brukerne og det kan være flere forskjellige tema i løpet av en dag. Hegnar Onlines debattforum hadde i fjor høst mellom 210 000 og 220 000 innlegg pr måned fordelt på alle delfora. Haugen opplyste i sin forklaring for retten at "Dagens tema" er et perifert og lite brukt delforum. Retten legger dette til grunn.

Den 05.11.10 startet en debattstreng i delforumet "Dagens tema" under overskriften "Mona Høiness – Saken vokser, sier Kapital". I denne strengen ble det den 06.11.10 kl. 12:32 postet følgende ytring (heretter kalt ytring 1):

"Sexy hun da! Kjenner en som kjenner en som knulla henne. Heldiggris."

Debattstrengen fortsatte og den 08.11.10 kl. 17:55 ble det postet følgende ytring (heretter kalt ytring 2):

"skulle jeg k—henne måtte det bli med bind for øya. Synes dama er dritstygg – ser ut som en h--"

Alle ytringene i debattstrengen er postet av "Gjest", altså en eller flere anonyme personer.

I brev av 08.11.10 til PFU med overskriften: "Sak nr. 187/10. Klage fra Mona Høiness mot Kapital", skriver adv. Halvard Helle blant annet følgende:

Kapital trykket i sin utgave nr.19 av 5. september 2010 ett nytt stort oppslag om Høiness. I dag har hun fått en ny liste med spørsmål fra bladets reporter. Jeg vedlegger spørsmålene til orientering. På nettstedet HegnarOnline er saken utpekt til "dagens tema" i dag. Der tillatter Hegnar innsenderne å komme med grov og nedsetteende sex-sjikaner mot min klient, se vedlegg.

Brevet avsluttes med:

Avslutningsvis presiserer jeg at verken det nye oppslaget i nr. 19 eller sjikanen på HegnarOnline omfattes av den gjeldende klagesaken mot Kapital, dette av frykt for ytterligere trenering fra Kapitals side.

Den nevnte klagesaken mot Kapital (sak nr. 187/10) gjaldt klage til PFU over flere oppslag i Kapital vedrørende Høiness rolle i en arvestrid.

Det er på det rene at Hegnar fikk kopi av dette brevet og også av debattstrengen som inneholdt de to ovennevnte ytringer. Hegnar har i retten forklart at han antar at han leste vedleggene. Hegnar skiver i e-post til PFU bla følgende:

Vi beklager å si at vi skjønner lite av dette brevet.

Er det et ytterligere tilsvarende til den opprinnelige klagesak 187/10, eller er det en ny sak basert på artikkel i Kapital 19/2010 av 15. november?

(...)

Det klages også på angivelig sjikanerende innlegg på det åpne debattforumet hos HegnarOnline.

For den som ikke skulle være klar over det, er HegnarOnline en egen nyhetsavis med egen redaktør som ikke har noe med Kapital å gjøre. Følgelig kan ikke en klage på en artikkel i Kapital (sak 187/10) kobles med debattinnlegg på HegnarOnline.

De to ytringene ble ikke slettet og i e-post av 17.11.10 kl. 12:32 fra adv. Helle til blant annet Haugen fremgår følgende:

Undertegnede representerer advokat Mona Høiness. I forbindelse med PFU-klager mot Kapital og Finansavisen er vi blitt oppmerksomme på at HegnarOnline 08.11.10

på sitt debattforum under vignetten Dagens tema har tillatt sterkt krenkende sjikane av seksuell karakter av advokat Høiness. Jeg ber om skriftlig bekreftelse på at siden straks blir slettet, da Hegnar selv i forrige uke fraskrev seg alt ansvar for saken. Jeg minner om at HegnarOnline har rettslig og presseetisk ansvar for ytringene som plasseres på dette debattforumet.

Øystein Byberg i HegnarOnline svarte samme dag kl. 12.45:

Takk for innspill! Beklaget at innlegg som bryter våre retningslinjer ikke er blitt slettet. Har nå slettet innleggene jeg har funnet.

Den 19.11.10 skrev Hegnar en leder i Kapital under overskriften Mona Høiness. Her kommenterte han både arvesaken og ytringene på debattforumet. Han fremhevet at HegnarOnline ikke er en del av Kapital, men et eget selskap med egen redaktør. Lederen ble skrevet ca. en uke før den ble trykket.

Den 03.12.10 gjorde Radio Norge adv. Helle oppmerksom på at det var startet en ny debattstreng på Hegnar Onlines debattforum. Debattstrengen ble startet den 28.11.10 og var postet på delforumet "Media". Den 30.11.10 postet Gjest følgende ytring (heretter kalt ytring 3):

Driver hun fortsatt å knuller på denne trønderbjørn?

Den 06.12.10 sendte adv. Helle en e-post til Haugen der han ba om en bekreftelse på at det siste innlegget ville bli fjernet umiddelbart. I e-post av samme dag svarte Haugen at han også hadde blitt kontaktet av Radio Norge den 03.12.10 og at det da ble sjekket om det lå innlegg om Høiness på forumet. Det ble bekreftet at alle innlegg var slettet.

Ytring 1, 2 og 3 er de ytringene som Høiness anfører er rettstridige og ærekrenkende.

Saken ble klaget inn for PFU den 07.01.11, som fattet vedtak den 22.02.11. Fra vedtaket siteres de to siste avsnitt:

I det påklagede tilfellet har utvalget kommet til at innlegg i begge de påklagede debattstrengene var i strid med god presseskikk. Det gjelder innlegg med seksuelt innhold, og innlegg som inneholder beskyldninger om at klageren har opptrådt uetisk eller ulovlig. Utvalget er enig med Hegnar Onlines anførsel om at klageren, i kraft av sin samfunnsrolle, må tåle mer enn menigmann, men mener innlegg i de to strengene hadde et innhold som er mer enn hun må tåle.

Utvalget konstaterer at uakseptable innlegg lå tilgjengelig for Hegnar Onlines brukere i opp til ti dager, og utvalget er ikke i tvil om at Hegnar Online på eget

initiativ skulle ha fanget opp disse og fjernet dem. Det vises til Vær Varsom-plakatens punkt 4.17, der det heter: «Dersom redaksjonen velger ikke å forhåndsredigere digitale meningsutvekslinger, må dette bekjentgjøres på en tydelig måte for de som har adgang til disse. Redaksjonen har et selvstendig ansvar for så snart som mulig å fjerne innlegg som bryter med god presseskikk.

Etter dette kom PFU til at Hegnar Online hadde brutt god presseskikk.

Den 07.04.11 oversendte adv. Halle prosessvarsel til Hegnar Online AS og Haugen. Adv. Eggen avviste krav på vegne av Hegnar Media og Haugen i brev av 28.04.11. Stevningen er datert 04.05.11 og tilsvaret er datert 27.mai 2011.

Hovedforhandling ble avholdt 19. og 20. desember 2011. Partene møtte med prosessfullmektigene. Det ble avhørt 1 vitne.

Saksøker har i det vesentlige anført:

Høiness anfører at de tre ytringene utgjør rettsstridige og erstatningsbetingende ærekrenkelser etter straffeloven §§ 246 og 247, jfr skadeerstatningsloven § 3-6:

Både § 246 og § 247 er anvendelige, og det bestrides at § 246 ikke har selvstendig betydning. Bestemmelsen gjelder også ytringer fremsatt i det offentlige rom.

Utsagnene er forhånelser som uttrykker hån og forakt ovenfor Høiness. De representerer krenkelse og omdømmetap for en person som er avhengig av tillit i sin stilling som advokat.

Skyldkravet i skadeerstatningsloven. § 3-6 er uaktsomhet. De saksøkte var ikke i aktsom god tro. Kontrollrutiner for debattforumet har ikke vært tilfredstillende og kontrollansvaret har dermed ikke vært ivaretatt. Det vises til PFU's fellelse. Medienes egen bransjestandard er ikke overholdt, noe som må tillegges stor vekt ved aktsomhetsvurderingen. Det vises også til at redigeringsrutinene senere ble endret.

Hegnar har som ansvarlig utgiver og ansvarlig redaktør det rettslige og redaksjonelle ansvaret for at slike grovt krenkende utsagn fjernes umiddelbart og etter eget initiativ. Redaktøransvaret gjelder også for anonyme ytringer, uavhengig av publiseringsplattform. PFU's avgjørelser på dette området må tillegges vekt.

Hegnar kjente til de to første ytringene i alle fall 9-10.11.10 og omtalte dem deretter i bladet Kapital i utgaven som er datert 19.11.10. Han burde ha gjort noe med denne kunnskapen. Det er ikke inngrep i redaktør oppgavene å melde fra om at det er publisert slike ytringer på debattforumet. Det foreligger derfor forsett hos selskapets styreleder.

Ytringene var tilgjengelige fram til 17.11.10. Dette tyder på at det var svikt i kontrollrutinene for debattforumet. Dette er redaktørens ansvar og det foreligger i alle fall uaktsomhet. Aktsomhetskravet ble skjerpet etter den første debattråden og det er grovt uaktsomt at ikke den andre debattråden ble fjernet umiddelbart.

Skadelidte har ikke ansvaret for å fjerne innlegg. Høiness skulle ikke behøve å følge opp at innleggene ble fjernet etter at Hegnar var orientert. Det er ikke grunnlag for å redusere oppreisningserstatningens størrelse etter skadeerstatningsloven § 5-1. Det er sterkt kritikkverdig av styreleder Hegnar dersom det er riktig at han ikke varslet Hegnar Onlines redaktør 09.11.10 om at sjikanen på nettstedet var innberettet til PFU av saksøker. Det burde han ha gjort. I stedet skrev han en lederartikkel i Kapital der Høiness ble kritisert for å ha reagert på sjikanen.

Det bestrides at redaktøransvaret ikke gjelder for ytringer på nettforum. Det vises til Medieansvarsutvalgets utredning i NOU 2011:12, under pkt. 7.4.4. Det er rettslige og presseetiske redaktøransvaret er korresponderende.

I nærværende sak er debattforumet integrert i Hegnar Onlines øvrige virksomhet. Det gjelder derfor ingen begrensning i redaktørens ansvar for ytringer på nettforum med brukergenerert innhold. Redaktøren har samme ansvar som om det var et anonymt leserinnlegg i en papiravis.

Det bestrides at lov om visse sider av elektronisk handel og andre informasjonssamfunnstjenester (ehandelsloven) § 18 er anvendelig. Loven gjelder først og fremst telekommunikasjonstilbydere og tekniske leverandører. Hensynet bak bestemmelsen er å sikre effektiv ehandel og telekommunikasjon. Det er prinsipielle betenkeligheter ved at personer uten forutsetninger skal vurdere en ytrings lovlighet.

Hvis ehandelslovens § 18 gjelder, er det uansett ansvar i og med at Hegnar må anses å ha utøvd forsett fra og med 09.11.10, da han fikk kunnskap om innleggene. Det var grovt uaktsomt å ikke formidle til Haugen at ytringene var postet på debattforumet.

Når det gjelder det siste utsagnet, forelå det grov uaktsomhet for Haugen fra og med 30.11.10 til og med 03.12.10.

Under enhver omstendighet er det skadeerstatningsloven § 3-6 som gjelder idet denne bestemmelsen er *lex specialis* i forhold til medienes debattsider.

Når det gjelder oppreisningserstatningens størrelse får krenkelsens art, ytringens grovhet, graden av skyld, den psykiske påkjenningen for Høiness og krenkerens økonomi betydning for vurderingen. Kr. 250 000 for ansvarlig utgiver og kr. 25 000 for redaktøren personlig er innenfor de rammer som er utviklet gjennom rettspraksis på området.

Saksøkerens påstand:

1. Hegnar Media AS dømmes til innen 2 –to- uker fra dommens forkynnelse å betale Mona Høiness oppreisning fastsatt etter rettens skjønn, begrenset oppad til kr. 250 000.
2. Ansvarlig redaktør Stein Ove Haugen dømmes til innen 2 -to- uker fra dommens forkynnelse å betale Mona Høiness oppreisning fastsatt etter rettens skjønn, begrenset oppas til kr. 25.000.
3. Hegnar Media As og ansvarlig redaktør Stein Ove Haugen dømmes in solidum til innen 2 –to – uker fra dommens forkynnelse å betale Mona Høiness sakens omkostninger.

Saksøkte har i det vesentlige anført:

Hegnar Media og Haugen gjør gjeldende at det er ehandelsloven som får anvendelse ved vurderingen av erstatningsansvar. Det må skilles mellom journalistisk og teknisk videreformidling. Det er problematisk i forhold til ytringsfriheten om tekniske medvirkere skal holdes ansvarlig for ytringer postet på brukerstyrt debattforum. Hegnar Onlines debattforum er teknisk videreformidling. Debattforumet er nettvært i henhold til ehandelsloven. Ehandelsloven regulerer dermed forholdet. Etter ehandelsloven § 18 er det ansvarsfrihet med mindre det er utøvd forsett eller grov uaktsomhet. I denne saken foreligger verken forsett eller uaktsomhet.

Uansett er det straffrihet etter ehandelsloven § 18 fordi ytringene ble fjernet umiddelbart etter at redaktøren ble kjent med dem.

Vilkårene for straff er ikke oppfylt. Overtredelse av straffeloven § 246 og § 247 er betinget av at det foreligger forsett, jf straffeloven § 40. Det kreves positiv kunnskap om ytringens innhold og at den er ærekrenkende for at forsett skal kunne foreligge. Det foreligger ikke forsett i nærværende sak.

Det anføres subsidiært, dersom retten kommer til at enhandelsloven ikke gjelder, at det uansett ikke foreligger uaktsomhet. Det er ikke redaksjonelt kontrollansvar for Hegnar Onlines debattforum.

Straffeloven § 431 får ikke anvendelse. Debattforum på nettet kan ikke likestilles med blad/tidsskrift og dermed er det ikke et redaktøransvar for denne type nettforum i straffelovens forstand.

Uansett er redaktøransvaret funksjonelt utformet, jf straffeloven § 436. Det at Hegnar Online utfører etterkontroll medfører ikke at det foreligger et redaksjonelt ansvar. Ansvar inntreer ført når redaktører er kjent med ytringens innhold uten at de foretar seg noe. Ytring

1 og 2 ble fjernet 8 minutter etter at redaktøren ble kjent med disse. Ytring 3 ble fjernet umiddelbart da de ble kjent for redaktøren.

Debattforumet hadde tilstrekkelige rutiner. Avgjørelsen i PFU er ikke relevant fordi PFU verken vurderte de samme regler som i nærværende sak eller tok stilling til faktum. Hegnar Online hadde reglement for bruken av debattforumet, klagemulighet og en overvåkning av bla moderator som er jurist. I november 2010 ble flere tusen innlegg slettet. Debattfora er en viktig brikke i borgernes ytringsfrihet. Få fremt forumet sørger for at foresvarlige kontrollrutiner er på plass, og utilbørlige innlegg fjernes når debattforumet blir kjent med innholdet, vil det ikke foreligge uaktsomhet. Det er påvist at Hegnar Online hadde forsvarlige rutiner og saksøkte har dermed ikke opptrådt uaktsomt.

Det foreligger ikke ærekrenkelser etter straffeloven § 246 og § 247.

Straffeloven § 246 er ikke anvendelig i denne saken. Bestemmelsen rammer bare ærekrenkelser i *tiltale*. Krenkelsen må skje overfor personene selv og forsettet må omfatte at personen oppfatter krenkelsen. Det var åpenbart ikke hensikten, eller ansett som sannsynlig, at Høiness skulle se ytringene.

Ytringene var uansett ikke egnet til å skade Høiness' selvbylde etter en objektiv norm.

Ytringene er heller ikke i strid med straffeloven § 247. Det foreligger for det første ingen beskyldning i lovens forstand. Ytringene var for det andre ikke egnet til å skade omdømmet. Ytring1 er en ren opplysning, ytring 2 er en utpreget verdivurdering og ytring 3 er et spørsmål, uten beskyldninger eller konstateringer. Ytringene var ikke egnet til å svekke Høiness gode navn og rykte og utsetter henne ikke for ringeakt. Ytringene får ingen konsekvenser for den tillit Høiness er avhengig av i sitt yrke.

Det foreligger ikke rettsstrid. Saksøkte har ikke fremsatt ytringene eller aktivt videreformidlet dem, bare muliggjort publisering av ytringene i sitt debattforum.

Høiness er en offentlig person, som må tåle noe mer enn andre. Videre har det betydning for rettstridvurderingen at de saksøkte har opptrådt aktsomt.

Det er ikke rimelig å tilkjenne Høiness oppreisning. Oppreisning er et snevert unntak fra hovedregelen. Det er ingen automatikk i at oppreisningserstatning skal tilkjennes selv om det foreligger brudd på bestemmelser om ærekrenkelser.

Ytringene ble sett av svært få personer i perioden den perioden de lå ute på debattforumet. Et eventuelt ansvar for de saksøkte kan kun knyttes opp mot antall treff ytringene hadde i de dagene de lå for lenge ute, minus fradrag for treff som skyldes ytrernes egen lesing av innleggene, samt treff som stammer fra saksøker og dennes advokat.

Høiness krever anvendelse av skadeserstatningsloven § 3-6 annet ledd tredje punktum. Etter dette alternativet skal det enda mer til for at det skal anses rimelig å tilkjenne oppreisning.

Ytringene har et begrenset skadepotensiale. De må leses og tolkes i den sammenhengen de fremstår i. Ytringene er useriøse og usmakelige, som ingen vil legge vekt på. Det var også få personer som så ytringene.

Uansett må eventuell oppreisningserstatning falle bort eller settes ned som følge av Høiness egen medvirkning. Høiness ventet i 10 dager etter at hun fikk vite om ytringene til hun varslet ansvarlig redaktør. Høiness har selv søkt mediens oppmerksomhet om saken .

Uansett er kravet altfor høyt.

Ved vurdering av saksomkostningsansvaret må det tas hensyn til at Høiness har fått et forlikstilbud på kr. 10 000,-.

Saksøktes påstand:

1. Hegnar Media AS og Stein Ove Haugen frifinnes.
2. Mona Høiness dømmes til innen 2 –to- uker fra dommens forkynnelse å erstatte saksøktes

Rettens vurdering:

Innledning

Saken gjelder krav om oppreisningserstatning etter påståtte ærekrenkelser. Vilklårene for å tilkjenne oppreisning fremgår av skadeerstatningsloven § 3-6. Bestemmelsens første ledd lyder som følger:

Den som har krenket en annens ære eller privatlivets fred, skal, såfremt han har vist uaktsomhet eller vilklårene for straff er til stede, yte erstatning for den lidte skade og slik erstatning for tap i fremtidig erverv som retten under hensyn til den utviste skyld og forholdene ellers finner rimelig. Han kan også pålegges å betale slik erstatning (oppreisning) for skade av ikke økonomisk art som retten finner rimelig.

Annet ledd bestemmer blant annet at når krenkingen er forøvd i trykt skrift, kan eier eller utgiver pålegges slik oppreisning som retten finner rimelig.

Etter første ledd kreves at noen « har krenket en annens ære ». I dette ligger at gjerningsbeskrivelsen i straffeloven § 246 eller § 247 objektivt sett må være oppfylt.

Straffeloven § 246 lyder som følger:

Den som rettsstridig ved ord eller handling krenker en annens æresfølelse eller som medvirker dertil, straffes med bøter eller med fengsel inntil 6 måneder.

Straffeloven § 247 lyder som følger:

Den som i ord eller handling opptrer på en måte som er egnet til å skade en annens gode navn og rykte eller til å utsette ham for hat, ringeakt eller tap av den for hans stilling eller næring fornødne tillit, eller som medvirker dertil, straffes med bøter eller med fengsel inntil 1 år. Er ærekrenkelsen forøvet i trykt skrift eller i kringkastingssending eller ellers under særdeles skjerpene omstendigheter, kan fengsel inntil 2 år anvendes.

Det er for lengst fastslått i rettspraksis at det er et krav at utsagnene er rettsstridige, og dette begrepet har samme innhold i forhold til oppreisning som det har i straffebestemmelsene, jf. Rt-1999-1541 og Rt-2003-1190.

Det er vanlig å skille mellom den objektive ære og den subjektive ære. Retter krenkelsen seg mot en persons omdømme – den moralske eller sosiale anseelse – er dette en krenkelse av den objektive ære. Hvis derimot krenkelsen retter seg mot en persons æresfølelse eller selvfølelse, krenkes den subjektive ære. Dette skillet kan også formuleres som skillet mellom en persons *æresfølelse* og hans *omdømme*. Straffelovens § 246 rammer den som rettstridig krenker en annens æresfølelse, mens straffelovens § 247 bare verner omdømmet.

Det skilles også mellom ytringer som må karakteriseres som beskyldninger og ytringer som karakteriseres som forhånelser. En beskyldning er en ytring som inneholder en påstand om faktiske forhold, mens en forhånelse er en ytring som ikke formidler noen påstand. Det enkelte utsagn må tolkes for å kunne ta stilling til hvilken kategori det tilhører. En overtredelse av straffeloven § 246 kan bestå i både beskyldninger og forhånelser, mens straffeloven § 247 bare rammer beskyldninger.

Høiness har anført at ytringene er rettstridige og erstatningsbetingede ærekrenkelser både etter straffeloven § 246 og § 247. Retten vil nedenfor først ta stilling til om ytringene er ærekrenkende etter den ene eller begge bestemmelsene.

Ved vurderingen av hvilket meningsinnhold som ytringen skal anses å ha, er utgangspunktet en vanlig persons oppfatning av innholdet. Det er ikke bare ytringen selv, men også sammenhengen den inngår i som får betydning ved tolkningen.

Ytring 1

”Sexy hun da! Kjenner en som kjenner en som knulla henne. Heldiggris.”

For at ytringen skal være ærekrenkende etter straffeloven § 247 må den foreligge en beskyldning som er egnet til å skade Høiness omdømme ved enten skade hennes gode navn og rykte, utsette henne for hat eller ringeakt, eller tap av tillit som er nødvendig for hennes stilling/yrke. Alternativene er uttømmende.

En beskyldning innebærer en eller annen form for anklage om at person har gjort noe galt. Ytring1 inneholder en opplysning om at Høiness har hatt seksuell omgang med en som ytreren kjenner. Det foreligger, etter det retten kan se, ikke en direkte eller indirekte antydning om at Høiness er promiskuøs eller at hun har en eller annen form for umoralsk adferd. Ytringen vil av de aller fleste oppfattes som smakløs, usaklig og vulgær, men er etter rettens oppfatning ikke isolert sett en beskyldning som er egnet til å skade Høiness sitt omdømme.

Heller ikke lest i sammenheng med de forutgående eller etterfølgende ytringene kan retten se at ytring 1 er en beskyldning som er egnet til å skade Høiness omdømme. Av de øvrige ytringene i debattstrengen er noen nøytrale, noen kan tolkes som positive til Høiness, noen negative og noen ytringer som er seksuelt ladet.

Høiness opplyste i retten at hun ikke hadde lest ytringene selv mens de lå på debattforumet, men at hun hadde fått vite av noen kolleger at hun var sexsjikanert på nettet. Høiness har i retten ikke utdypet hvilken beskyldning hun mener ligger i ytring1.

Retten har etter en helhetsvurdering kommet til at ytring 1 ikke kan tolkes som beskyldning som er egnet til å skade Høiness omdømme. Ytringen er dermed ikke en ærekrenkelse etter straffeloven § 247.

En ytring som ikke er en beskyldning, men en forhånelse, kan være en ærekrenkelse etter straffeloven § 246.

De saksøkte hevder at ytringene ikke rammes av straffeloven § 246 fordi ytringene ikke er fremsatt direkte overfor Høiness. Det er antatt at for at en ytring skal rammes av straffeloven § 246, må krenkelsen skje overfor den fornærmede selv. Fornærmede må ha oppfattet ærekrenkelsen. I nærværende sak legger retten til grunn at i den perioden ytring 1 lå ute på nettforumet, var ikke Høiness kjent med selve ordlyden. Retten viser her til hennes forklaring for retten.

Retten er ikke enig med de saksøkte i at ytringene i debattstrengen ikke kan rammes av straffeloven § 246, fordi det verken var hensikten eller ansett sannsynlig at Høiness skulle lese ytringene. Det er tilstrekkelig at ytringen er publisert på en slik måte at den blir kjent i

en større krets og at det dermed måtte anses som overveiende sannsynlig at Høiness ville bli kjent med ytringen (jf. Rt.1910 s. 273 og Ot.prp. nr. 37 (1938) på s. 1 og 2). I Mæland: Ærekrenkelser (1986) (heretter kalt Mæland) s. 149 uttales at:

”Ved de fleste ærekrenkelser i massemedia vil nemlig ansvarssubjektet ha regnet med muligheten av at omtalte skulle bli kjent med krenkelsen samt gjerne også innvilget denne følgen. I så fall foreligger også i slike tilfeller en krenkelse av § 246 (...)”

Etter rettens oppfatning var det sannsynlig at Høiness ville bli kjent med ytringene og at de som fremsatte ytringene regnet med og aksepterte dette. Selv om debattforumet synes å ha et forholdsvis lite antall deltakere og lesere, er ytringene tross alt lagt ut på nettet, med de muligheter for spredning av ytringer som dette medium gir. De saksøktes anførsel på dette punkt kan derfor ikke føre frem.

Det som er karakteristisk for de forhånelser som rammes av straffeloven § 246, er at det gis uttrykk for hån eller en sterk misbilligelse av en annen. Ytring 1 inneholder etter rettens oppfatning verken hån eller misbilligelse av Høiness. Heller ingen latterliggjøring. Retten har full forståelse for at Høiness reagerer negativt på ytringen, men dette er ikke tilstrekkelig til å anse ytringen som egnet til å krenke hennes æresfølelse.

Høiness har uttalt at hun følte seg krenket og verdiløs. Det er på det rene at det er ”gjennomsnittsåren”, dvs. æren til den jevne person som er beskyttet. Alle forhold tatt i betraktning finner ikke retten at ytring 1 er egnet til å krenke den jevne persons æresfølelse. Det er mulig at ytringen kunne rammes av straffelovens § 390, som rammer ytringer som krenker privatlivets fred, men det er ikke gjort til tema i denne saken.

Konklusjonen er etter dette at ytring 1 ikke vurderes som en ærekrenkelse.

Ytring 2

”skulle jeg k—henne måtte det bli med bind for øya. Synes dama er dritstygg – ser ut som en h-- ”

Denne ytringen er postet i debattstrengen to dager etter ytring 1 og synes å være et svar eller en kommentar spesielt til ytring.1. Retten legger til grunn at ytreren formidler at han synes Høiness er stygg og ser ut som en hore. Dette er en subjektiv verdivurdering, som både er usmakelig, useriøs og fullstendig usaklig. Det skal imidlertid mye til før en subjektiv verdivurdering som denne er ærekrenkende. Det vises til Rettsdatas lovkommentar til straffeloven § 247.

Retten finner ikke at ytring 2 er egnet til å krenke Høiness sitt gode navn og rykte, utsette henne for hat eller ringeakt, eller tap av hennes yrkes fornødne tillitt. En vanlig persons

omdømme er ikke avhengig av hva en anonym useriøs person mener om ens utseende og slik er det heller ikke for Høiness.

Ytring 2 må også vurderes i forhold til straffelovens § 246, om den er egnet til å krenke Høiness æresfølelse. Retten finner at ytringen er svært negativ og kan karakteriseres som forhånelse. Om det er en forhånelse som er egnet til å krenke æresfølelsen er imidlertid ikke åpenbart. Begrepet "æresfølelse" er ikke helt entydig, men synes ikke å omfatte vurderinger av en persons utseende. Mæland uttaler på s. 148:

"Betegnelsen "æresfølelse" er sammensatt av to ord: "ære" og "følelse". Med ære må det her siktes til aktelse hva angår en persons moralske og sosiale personlighetskvaliteter, samt krav om aktelse for hans menneskeverd".

Ytringen er angriper ikke Høiness personlige kvaliteter, verken som advokat, menneske eller kvinne. Det er likevel på det rene at enkelte nedsettende skjellsord kan rammes av straffeloven § 246. F.eks kom Høyesterett i Rt. 1984 s.1160 til at utsagnene "åndshore" og "møkkete sorten" var ærekrenkende etter straffeloven § 246. I Rettsdatas lovkommentar (av Magnus Matningsdal) er det uttalt at uttrykk som «tufs», «gjøk», «tøysekopp» mv. ikke rammes av § 246. Ytringen må være kvalifisert krenkende (jfr. NOU 1995:10 Reformen under injurielovgivningen, pkt 3.3.3.4).

Retten ser ikke bort fra at ytring 2 kan tolkes som en latterliggjøring (hun er så stygg at ytreren ikke vil ha sex med henne). Men det er antatt at det må gjelde forholdsvis grove tilfeller av latterliggjøring for at kravet om rettstrid skal anses oppfylt (jf Andenæs/Bratholm Spesiell strafferett s.194). Retten finner ikke at den terskelen er overtrådt her.

Når det skal foretas en vurdering av om en ytring er egnet til å være ærekrenkede, må det foretas en bred vurdering, der flere ulike momenter kan få betydning. Etter rettens oppfatning har det betydning for denne vurderingen i hvilket forum ytringen er fremsatt. Debattforumet "Dagens tema" synes å være et marginalt debattforum hvor ytringene i det store og hele er postet av anonyme personer. I alle fall var det slik i november i fjor. Det er ikke saklighet som preger forumet. De fleste vil nok mene at ytringene sier mer om de anonyme ytrerne og deres lesere, enn om de personer de omtaler. Selv om ytrerne må ha ansett det sannsynlig at Høiness ville bli kjent med ytringene og at regnet med og aksepterte dette, var ikke ytringene i utgangspunktet ment for henne. Ytringene bærer preg av å være interne meningsutvekslinger blant en gruppe useriøse personer.

Retten har stor forståelse for at Høiness opplever det ubehagelig at anonyme personer poster slibrige ytringer om henne på nettet. Men ytring 2 fra "Gjest", er etter rettens oppfatning ikke egnet til å krenke noens ærefølelse. Den form og det innhold ytringen har, sammenholdt med at ytreren er anonym, tilsier at hva denne personen mener og synes ikke

er egnet til å krenke noens æresfølelse. I tillegg er det tvilsomt om negative ytringer om en persons utseende krenker æresfølelsen til en gjennomsnittsperson.

Etter en helhetsvurdering finner retten at ytring 2, verken alene eller sett i sammenheng med ytring 1 og de øvrige utsagn i debattstrengen er egnet til å krenke Høiness æresfølelse etter straffeloven § 246.

Ytring 3

”Driver hun fortsatt å knuller på denne trønderbjørn? :)”

Ytringen er fremkommer i en ny debattstreng som startet 30.11.10, ca tre uker etter den første debattstrengen. Denne gangen er ytringen postet i delforumet ”Media”, som synes å ha flere brukere og lesere en ”Dagens tema”. Nok en gang er ytreren anonym og igjen er det en ytring som de fleste vil oppfatte som usaklig, usmakelig og vulgær.

Ytringen er formet som et spørsmål, men den må tolkes som en påstand om at Høiness har hatt et seksuelt forhold til en som omtales som ”trønderbjørn”, jf *”driver hun fortsatt...”* Det er mulig at denne ”trønderbjørn” er en person som flere kjenner, men det er ikke opplyst verken i debattforumet eller under hovedforhandlingen ha slags person dette er. Det kunne for eksempel tenkes at ”trønderbjørn” er gift og at det dermed antydes at Høiness har ett seksuelt forhold til en gift mann. Dette kunne i så fall vært en beskyldning om umoral, som igjen kunne være egnet til å skade Høiness gode navn og rykte. Men det er ingen holdepunkter for at det er noe spesielt med ”trønderbjørn”, utover at det hevdes at Høiness har hatt et seksuelt forhold til denne personen.

En ytring om at Høiness har hatt et seksuelt forhold til en person, som ikke er identifisert, og et spørsmål om hun fortsatt har det, er etter rettens oppfatning ikke en beskyldning som er egnet til å krenke hennes omdømme, jf straffelovens § 247. Det ligger i utgangspunktet ikke noe uttalt negativt i ytringen. Det er ingen antydning om at Høiness er promiskuøs eller har annen umoralsk seksuell adferd. De øvrige utsagn i den siste debattstrengen gir ingen veiledning når det gjelder tolkingen av ytringen.

Retten vurderer videre ikke ytringen til å være egnet til å krenke Høiness æresfølelse, jf straffelovens § 246. Etter rettens oppfatning gir ikke ytringen uttrykk for hån eller misbilligelse av Høiness. Ytreren er anonym og ikke kan anses å være en person hvis ytringer er grunn til å ta seriøst. Som for de øvrige ytringene sier de langt mer om ytreren enn om Høiness. Retten finner etter dette ikke at ytringen er egnet til å krenke Høiness æresfølelse.

De tre ytringene og debattstrengene sett i sammenheng.

Retten finner det nødvendig å vurdere om de tre ytringene samlet sett er egnet til å krenke Høiness omdømme eller æresfølelse. Det er to debattstrenger i saken og den siste startet

flere uker etter at den første var ferdig. Spørsmålet er om det faktisk at det fremsettes flere ytringer over tid, selv om ikke de enkelte ytringer i den sammenheng de er fremsatt, er egnet til å krenke Høiness omdømme eller æresfølelse. Flere små dråper kan uthule en stein, selv om den enkelte dråpe ikke har den evnen. Hvis det til stadighet, over tid, fremkommer ytringer om en person av den karakter som denne saken gjelder, ser ikke retten bort fra at ytringene til slutt kan være egnet til å skade en gjennomsnittspersons omdømme og æresfølelse. Personens opprinnelige omdømme og æresfølelse blir på en måte visket bort av useriøse ytringer. Etter rettens oppfatning slår ikke dette til i nærværende sak. Tross alt er ytringene få, fremsatt over et forholdsvis kort tidsrom og er ikke lest av mange mennesker.

Det er flere av ytringene i debattstrengene som ikke er påberopt av Høiness som ærekrenkende, men som kanskje kunne være det. Særlig gjelder det ytringer i den siste debattstrengen. Saksøkte var så vidt inne på dette under hovedforhandlingen, men saksøker har ikke anført dette og retten skal da ikke ta stilling til om øvrige utsagn er ærekrenkende. Retten kan ikke se at de øvrige utsagnene påvirker tolkningen av de påberopte utsagnene. De øvrige utsagnene er av en annen karakter (ikke seksuelt ladet) og går mer på Høiness som advokat enn Høiness som person.

Etter en samlet vurdering har retten kommet til at Høiness ikke gis medhold i at de tre påberopte ytringene er ærekrenkende etter straffeloven § 247 og § 246 og det er dermed ikke grunnlag for å dømme de saksøkte til å betale oppreisningserstatning.

4. Saksomkostninger.

De saksøkte har vunnet saken fullstendig og skal etter tvistelovens 20-2 (1) ha full erstatning for sine saksomkostninger fra motparten. Etter rettens oppfatning har ikke saken vært tvilsom. Det er også på det rene at Høiness ble tilbudt et forlik som ville gitt henne ett bedre resultat enn det hun har fått ved denne dommen. Ingen av de øvrige unntakene i § 20-2 (3) er anvendelige.

Full erstatning skal dekke alle partens nødvendige saksomkostnader. Adv. Eggen har fremlagt en omkostningsoppgave på til sammen kr. 290 880,- hvorav 78 400,- er salær frem til og med inngitt tilsvar (28 timer á kr 2 800), kr. 158 400 er salær frem til hovedforhandling (66 timer á kr. 2 400), kr. 51 000 er for avholdelse av hovedforhandling (15 timer á kr 51 000). Det øvrige er omkostninger.

Adv. Helle fikk anledning til bemerkninger til adv. Eggens omkostningsoppgave. Han bemerket at det ikke var nødvendig med rettslig medhjelper i denne saken som var forholdsvis oversiktlig og at det ikke var rimelig at saksøker skulle dekke utgifter til

rettslig medhjelper. Adv. Eggen opplyste at han ikke hadde beregnet salær for rettslig medhjelper under selve hovedforhandlingen.

Retten finner at det er krevd saksomkostninger utover det som var rimelig og nødvendig. For det første varte hovedforhandlingen i til sammen 10 timer, ikke 15. Det synes som adv. Eggens timepris er kr. 3 400 (jfr. timeprisen for hovedforhandlingen). Han skal derfor ha kr. 34 000 for hovedforhandlingen og ikke kr. 51 000. For det andre er det brukt så vidt mange timer til forberedelse av saken (i alt 94 timer) at retten må anta at en del av timene må anses for opplæring av den rettslige medhjelperen. Slik opplæring skal ikke belastes motparten. Adv. Helle har til sammenligning brukt 75,5 timer.

I adv. Eggens omkostningsoppgave er timeprisen på kr 2 800 frem til og med inngitt tilsvare og på kr 2 400 frem til avholdelse av hovedforhandling. Retten antar at timeprisen er en snittpris mellom rettshjelperens timepris og adv. Eggens timepris. Retten kan ikke se at det er grunnlag for å legge til grunn at adv. Eggen har behov for vesentlig flere timer til forberedelse enn adv. Helle. Retten reduserer dermed timetallet for forberedelser til henholdsvis 18 timer á kr. 2 400 og 57,5 timer á kr. 2 800. Det er ikke mulig for retten å vite hvor mye adv. Eggen har arbeidet med saken og hvor mye advokatfullmektigen har arbeid. Retten har derfor redusert timeantall og timepris forholdsmessig.

Etter dette fastsetter retten skjønnsmessig erstatning for saksomkostninger som følger:

1. Salær frem til og med inngitt tilsvare: 18 timer á kr 2 800:	kr.	50 400
2. Salær til og med hovedforhandling: 57,5 timer á kr 2 400:	kr	138 000
3. Hovedforhandling : 10 timer á kr. 3 400:	kr	34 000
4. Kopiering etc	kr	2 600
5. Reiseutgifter	kr	480
SUM	kr	225 480

DOMSSLUTNING:

1. Hegnar Media AS og Stein Ove Haugen frifinnes.
2. Mona Høiness dømmes til innen 2 –to- uker fra dommens forkynnelse å betale saksomkostninger til Hegnar Media AS og Stein Ove Haugen med 225 480 – tohundreogtjuefemtusenfirehundreogåtti- kroner

Retten hevet

Heidi Heggdal

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges.

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker

Reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 om anke til lagmannsretten og Høyesterett regulerer den adgangen partene har til å få avgjørelser overprøvd av høyere domstol. Tvisteloven har noe ulike regler for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger.

Ankefristen er én måned fra den dagen avgjørelsen ble forkynt eller meddelt, hvis ikke noe annet er uttrykkelig bestemt av retten.

Den som anker må betale behandlingsgebyr. Den domstolen som har avsagt avgjørelsen kan gi nærmere opplysning om størrelsen på gebyret og hvordan det skal betales.

Anke til lagmannsretten over dom i tingretten

Lagmannsretten er ankeinstans for tingrettens avgjørelser. En dom fra tingretten kan ankes på grunn av feil i bedømmelsen av faktiske forhold, rettsanvendelsen, eller den saksbehandlingen som ligger til grunn for avgjørelsen.

Tvisteloven oppstiller visse begrensninger i ankeadgangen. Anke over dom i sak om formuesverdi tas ikke under behandling uten samtykke fra lagmannsretten hvis verdien av ankegjensstanden er under 125 000 kroner. Ved vurderingen av om samtykke skal gis skal det blant annet tas hensyn til sakens karakter, partenes behov for overprøving, og om det synes å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket eller ved behandlingen av saken.

I tillegg kan anke – uavhengig av verdien av ankegjensstanden – nektes fremmet når lagmannsretten finner det klart at anken ikke vil føre fram. Slik nekting kan begrenses til enkelte krav eller enkelte ankegrunner.

Anke framsettes ved skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Selvprosederende parter kan inngi anke muntlig ved personlig oppmøte i tingretten. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater inngir muntlig anke.

I ankeerklæringen skal det særlig påpekes hva som bestrides i den avgjørelsen som ankes, og hva som i tilfelle er ny faktisk eller rettslig begrunnelse eller nye bevis.

Ankeerklæringen skal angi:

- ankedomstolen
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hvilken avgjørelse som ankes
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det krav ankesaken gjelder, og en påstand som angir det resultatet den ankende parten krever
- de feilene som gjøres gjeldende ved den avgjørelsen som ankes
- den faktiske og rettslige begrunnelse for at det foreligger feil
- de bevisene som vil bli ført
- grunnlaget for at retten kan behandle anken dersom det har vært tvil om det
- den ankende parts syn på den videre behandlingen av anken

Anke over dom avgjøres normalt ved dom etter muntlig forhandling i lagmannsretten. Ankebehandlingen skal konsentreres om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet og tvilsomme når saken står for lagmannsretten.

Anke til lagmannsretten over kjennelser og beslutninger i tingretten

Som hovedregel kan en *kjennelse* ankes på grunn av feil i bevisbedømmelsen, rettsanvendelsen eller saksbehandlingen. Men dersom kjennelsen gjelder en saksbehandlingsavgjørelse som etter loven skal treffes etter et skjønn over hensiktsmessig og forsvarlig behandling, kan avgjørelsen for den skjønnsmessige avveiningen bare angripes på det grunnlaget at avgjørelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan bare ankes på det grunnlaget at retten har bygd på en uriktig generell lovforståelse av hvilke avgjørelser retten kan treffe etter den anvendte bestemmelsen, eller på at avgjørelsen er åpenbart uforsvarlig eller urimelig.

Kravene til innholdet i ankeerklæringen er som hovedregel som for anke over dommer.

Etter at tingretten har avgjort saken ved dom, kan tingrettens avgjørelser over saksbehandlingen ikke ankes særskilt. I et slikt tilfelle kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Anke over kjennelser og beslutninger settes fram for den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anke over kjennelser og beslutninger avgjøres normalt ved kjennelse etter ren skriftlig behandling i lagmannsretten.

Anke til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Slikt samtykke skal bare gis når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. – Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta til behandling anker over *kjennelser og beslutninger* dersom de ikke reiser spørsmål av betydning utenfor den foreliggende saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller den i det vesentlige reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelse og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.